

1. Hvad er artikulationsbasis?

→ Artikulationsbasis bevirker en ”farvning” af udtalen der relaterer sig til fænomener som: generel stemmekvalitet; generel faryngal spænding; generelt højt eller lavt placeret larynx; generel svag labialisering; generel høj eller lav kæbehøjde; generel frem-skydning eller tilbagetrækning af tungen.

2. Hvad menes der med at den fonologiske stavelse – i modsætning til den fonetiske stavelse – er en deskriptiv foranstaltning?

→ Den fonologiske stavelse er en af lingvisten etableret enhed (et ”domæne”) som gør det nemmere at beskrive fx konsonanternes manifestation generelt og simpelt. Den kan således – i modsætning til den fonetisk stavelse – defineres entydigt.

Eksempel på simpel manifestationsregel med den fonologiske stavelse som domæne:

I dansk er /p t k/ aspirerede stavellesinitialt, uaspirerede stavellesfinalt, fx i *pille*, *tale*, *betale*, *kit*, *stakit*: *optimal*, *galop*, *atlas*, *vat*, *faktum*, *lak*.

3. Beskriv hvad man forstår ved sonoritetsprincippet, og angiv hvilke af følgende eksempler der følger hhv. bryder dette princip.

a. *skalp*

d. *saks*

b. *slask*

e. *kvast*

c. *blomst*

f. *glans*

→ Sonoritetsprincippet er det princip som den fonetiske stavelse i de fleste sprog med en mere kompliceret stavellesstruktur er bygget op efter: konsonanterne nærmest vokalen (kernen, dvs. det stavellesdannende element) er de mest sonore (dvs. klangfulde), de marginale konsonanter er mest sonore. Det almindelige sonoritetshierarki i verdens sprog er (i rækkefølgen mindst sonor → mest sonor): obstruent > nasal > likvid > halvvokal > vokal.

Alle eksemplerne følger dette sonoritetsprincip. Det udviklede sig til et trickspørgsmål, men det var ikke med vilje.

4. Dansk er et typisk trykrytmisk sprog – hvad vil det sige?

→ At dansk er et trykrytmisk sprog vil sige at der er en tendens til at der er samme tidsafstand mellem de trykstærke (dvs. betonedede) stavelser, uanset hvor mange tryksvage (dvs. ubetonede) stavelser der er imellem dem. Men det er kun en tendens, jf. fx sætningen *'Stavelsen er en fundamen'tal 'enhed i 'sprog* hvor den første trykgruppe (*'Stavelsen er en fundamen*) er klart længere end de øvrige (*'tal, 'enhed i, 'sprog*).

5. Forklar følgende begreber:

- koartikulation
→ Koartikulation betyder at en egenskab ved én eller flere lyde spreder sig til nabolyden(e)
- assimilation
→ Assimilation er koartikulation hvis resultat er en variant som er tydelig forskellig fra den ikkeassimilerede lyd (partiell assimilation), eller en koartikulation hvis resultat er identisk med den normale udtale af et andet fonem (fuldstændig assimilation).
- dissimilation
→ Dissimilation betyder at en lyd bliver mere forskellig fra en anden lyd i nærheden.

6. For nedenstående eksempler på assimilation angives (1) den egenskab der deltager i assimilationen, (2) om der er tale om en progressiv eller regressiv assimilation.

sandkasse [sɑŋkʰasə] → (1) artikulationssted, (2) regressiv

slette [slɛdɔ] → (1) stemthed, (2) progressiv

cirkus [ciɾgʊs] → (1) artikulationssted, (2) regressiv

flette [flɛdɔ] → (1) stemthed, (2) progressiv

kimono [kʰi:ʔmõnõ] → (1) nasalitet, (2) progressiv og regressiv

plette [pʰlɛdɔ] → (1) stemthed, (2) progressiv

7. Transskriber (i halvfîn IPA) følgende ord udtalt med *ɶ*-assimilation (eller evt. med apokope).

a. *skummel* → [sgʊmʔ]   f. *lige* → [li:j] / [li:i]   k. *suger* → [su:Δ]

b. *hvede* → [ve:ð]   g. *hviske* → [vesgʊ] / [vesg]   l. *vande* → [vanŋ]

c. *gabe* → [gæ:bə] / [gæ:b]   h. *kamme* → [kʰɑmmŋ]   m. *vise* → [vi:sə] / [vi:s]

d. *sure* → [su:Δ]   i. *skallen* → [sgalʔŋ]   n. *hulle* → [hʊll]

e. *lage* → [læ:j] / [læ:æ]   j. *vanen* → [væ:nŋ]   o. *hane* → [hæ:ŋ]

(Men jeg kunne nu godt tænke mig at vide om der virkelig er forskel på udtalen af fx *hane* og *hanen* ved *ɶ*-reduktion. Jeg tvivler.)